

ПСИХОЛОГИЯ И КИНО
курс за бакалаври по психология
(30 часа семинарни занятия)

доц. д-р Людмила Андреева

<i>Код. Наименование на учебната дисциплина</i> Психология и кино	
<i>Титуляр на курса:</i> д-р Людмила Андреева	
<i>Характер на дисциплината</i> Избираема дисциплина	<i>Образователно-квалификационна степен</i> Бакалавърско ниво
<i>Година</i> Трета	<i>Семестър</i> Шести
<i>Кредити</i>	<i>Часове</i> 30 часа семинарни занятия
<i>Характер на обучението</i> Редовно обучение	
<i>Методи на оценяване</i> Писмен изпит; разработка на писмено задание	<i>Език на обучението</i> Обучението се провежда на български език

Предварителни изисквания

Изслушани курсове по когнитивна психология, психология на развитието, социално познание, социална психология.

Филмите могат да се разбират и като символни презентации на редица аспекти на психичното функциониране. Те отразяват важни страни на културата и психологията на различни човешки групи. Филмите, както и книгите могат да бъдат полезен и приятен начин за представяне на различни психологически въпроси. В курса се разглеждат предимствата на използването на филми за въвеждане в проблематиката на психологията, както и насоки за интерпретиране и анализиране на този продукт на популярната култура, тъй като е нещо, което студентите добре познават. Тъй като включва медии и средства, които представят идеите, ценностите и убежденията на широк сегмент от дадено общество (например телевизията, книгите, изкуството и други форми на масова комуникация) и този тип комуникация представлява широк сегмент от обществото и обикновено е лесно достъпна, популярната култура може да бъде и средство за идентифициране на общия знаменател на различни социални групи. С други думи, популярната култура, в това число и филмите, може да е посредник в обучението и повод за размисъл на студентите.

Към филмите може да се подхожда от различни посоки. От една страна, филмът е репрезентационна форма, която е в състояние да символизира огромен обхват от човешки поведения чрез кинематографични средства като герой, действие, сюжет, тема,

монтаж и т.н., т.е. филмовият материал може да се анализира от гледна точка на различни психологически теории.

От друга страна, филмите са технически и художествен продукт, създаден от група от хора, сътрудничащи си в определен социален и исторически контекст. Тези творчески екипи притежават дадени „психологически характеристики“ – убеждения, нагласи, поведенчески тенденции и „комплекси“, оформящи резултата от тяхната работа.

От трета страна, може да се допусне, че определени психологически механизми участват при възприемането на филма от неговата аудитория и могат да се разбират на различни нива: перцептивно, поведенческо и интерпретативно.

Главна цел на курса е да въведе тези три подхода. Използвайки представителни филми, критични коментари и емпирични изследвания студентите ще се запознаят с основите на всяка от тези перспективи. Подчертава се фактът, че филмите са „психологически живи“, т.е. това са творения на ума, които са в състояние да представят пълния спектър на човешките интереси и проблеми чрез перцептивните, когнитивните и символните процеси у зрителите.

За тази цел се прилага интердисциплинарен подход, разчитащ на релевантната информация и изследвания от психологията, критическия анализ на филми, литературните източници и социологията.

ТЕМИ

1. Екзистенциализмът в киното – търсене на смисъл в живота, откриване на собствената идентичност

- Spring, Summer, Fall, Winter... and Spring
- Good Will Hunting
- Pulp Fiction (Тарантино)
- My Dinner with Andre (1981) (Луи Мал)
- Boys Don't Cry (1999)
- Eyes Wide Shut (1999)
- Born on the Fourth of July (1989)
- Forrest Gump (1994)

2. Етични проблеми в психологията

- The Experiment
- Milgram (учебни филми)
- One Fly Over the Cuckoo's Nest

3. Образът на психолога и психотерапевта в киното: д-р Смахнат, д-р Зъл, д-р Чудесен, д-р Ригиден, д-р Преминаващ границите

- Prime
- The Prince of Tides
- Frasier
- Silence of the Lambs
- Ordinary People
- What's New Pussycat? (1965)
- Spellbound (1945) (Бергман)

- Final Analysis(1992)
- Good Will Hunting (1997)
- House of Games (1987)

4. Влиянието на Фройд върху киното

- Psycho (Хичкок)
- Freud: The Secret Passion (1962) (Джон Хюстън)
- Last Tango in Paris (Бертолучи)
- The Conformist (Бертолучи)
- The Spider's Stratagem (Бертолучи)
- Annie Hall (Уди Алън)
- Frasier
- Deconstructing Harry
- Spellbound (Хичкок)
- Поляната с диви ягоди (Бергман)

5. Психологически проблем, метод за изследване и интерпретация на резултатите

- Kinsey
- Kitchen Stories
- Solaris (2002)
- 12 Monkeys
- Millennium (1996)
- Capote

6. Познавателни процеси и нарушения

- Pi
- Memento
- The Notebook
- Curse of the Jade Scorpion
- Anastasia
- Butterfly Effect
- Mulholland Drive
- Paris, Texas
- I Am Sam (1998)

7. Психологически теории за ученето

- Clockwork Orange
- The Learning Curve (2001)
- The Bee Season
- Akeelah and the Bee (2006)

8. Развитие в жизнения цикъл: съзряване, остаряване и взаимоотношения

- Monsieur Ibrahim et les fleurs du Coran
- Closer
- Незавършена пиеса за механично пиано (Михалков)
- On Golden Pond

- Shadowlands
- City Slickers
- Reality Bites
- American Beauty (1999)

9. Психични разстройства в киното

- Through a Glass Darkly (Бергман)
- Rain Man
- When a Man Loves a Woman
- Barfly
- Spider
- Birdy
- Beautiful Mind
- The Piano
- As Good As It Gets (1997)
- Skin Deep (1989)
- Kids (1995)
- Fear and Loathing in Las Vegas
- The Fisher King (1991)
- Adam's Apples

10. Индивид и група

- Dogville
- Fight Club
- The Abyss (1989)
- Yin shi nan nu (1994) (Eat, Drink, Man, Woman)
- Philadelphia (1993)

ЛИТЕРАТУРА

Д. Сиймън и Д. Кенрик. *Психология*. София: НБУ, 2002 г.

Кратка енциклопедия по психология под редакцията на Р. Корсини. София: Наука и изкуство, 1998.

Христоматия по психология на познанието, София: Лик, 1999 г.

Христоматия по социална психология, София: Дилок, 2002 г.

Bandura, A. (1994). Social cognitive theory of mass communication. In J. Bryant & D. Zillmann (Eds.), *Media effects: Advances in theory and research* (pp. 61-90). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum

Bordwell, David (1991). *Making Meaning: Inference and Rhetoric in the Interpretation of Cinema*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Brown, J. D., & Newcomer, S. (1991). Television viewing and adolescents' sexual behavior. *Journal of Homosexuality*, 21, 77-91.

Freud, S. Creative Writers and Day Dreaming. In Peter Gay (Ed.). (1995). *The Freud Reader*. New York: W.W. Norton.

http://www.findarticles.com/p/articles/mi_g2699/is_0005/ai_2699000544/print

http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1175/is_1_32/ai_53479125

- http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1175/is_5_35/ai_92136170
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1175/is_5_37/ai_n6249028
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1272/is_2668_129/ai_69698412/print
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1272/is_n2627_v126/ai_19671127/print
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m1282/is_12_52/ai_62828441/print
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m2220/is_1_45/ai_105967790/print
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m2248/is_n118_v30/ai_17150115/print
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m2372/is_1_39/ai_87080439
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_m3225/is_5_64/ai_78132021
http://www.findarticles.com/p/articles/mi_qn4176/is_20040207/ai_n14569069
- Jerome F. Shapiro (2002). *Atomic Bomb Cinema: Apocalyptic Imagination on Film*. New York: Routledge.
- Larson, M. (1996). Sex roles and soap operas: What adolescents learn about single motherhood. *Sex Roles: A Journal of Research*, 35, 97-121.
- Mary-Lou Galician (2004). *Sex, Love, and Romance in the Mass Media: Analysis and Criticism of Unrealistic Portrayals and Their Influence*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Mulvey, L. (1986). Visual Pleasure and Narrative Cinema. In Philip Rosen (Ed.). *Narrative, Apparatus, Ideology*. New York: Columbia University Press.
- Nichols, Bill (Ed.). (Vol. 1, 1976; Vol. 2, 1985). *Movies and Methods*. University of California Press.
- Spoto, Donald (1999). *The Dark Side of Genius: The Life of Alfred Hitchcock*. Da Capo Press.
- Tesser, A., Millar, K., & Wu, C. On the Perceived Functions of Movies. *The Journal of Psychology*, 122(5), 441–449.
- Wedding, Danny, et al. (2005). *Movies and mental illness; using films to understand psychopathology*, rev. ed. Hogrefe & Huber Publishers.
- Weimer, S. R., & Lu, F. G. (1987). Personal Transformation Through an Encounter with Death: Cinematic and Psychotherapy Case Studies. *The Journal of Transpersonal Psychology*, 19(2), 133–149.
- Wilson, W., & Hunter, R. (1983). Movie Inspired Violence. *Psychological Reports*, 55, 435–441.
- Young, S. D. (2000). Movies as Equipment for Living. *Critical Studies in Mass Communication*, 17(4), 447–468.

Формиране на оценката

Оценката е текуща и се формира въз основа на писмени разработки, в които филм от представен списък се анализира на базата на определена психологическа теория, и текущи практически задания.

Стандарти за академичен интегритет

Минималното наказание за мамене/преписване на изпит е слаба оценка. Особено тежки случаи на академична измама на изпит, например получаване на копие от теста предварително, водят до двойка, а дори и до по-сериозни административни наказания. Маменето/преписването на домашни работи води до двойка.

Плагиатството в писмени разработки води до двойка. Особено тежки академични нарушения, например предаване на материал, правен от друг (примерно купен доклад), води до двойка. Плагиатството се определя като: (а) предаване на материал, чийто автор е друг, но представен като лично дело и/или (б) неправилно/липсващо по-

сочване на източниците в есета и доклади. Ако използвате думи или идеи на друг човек, трябва да обозначите това по приетия начин. Ако използвате пряк цитат, трябва да посочите източника и страницата. Дори ако парафразирате нечии идеи, пак ТРЯБВА да отдадете дължимото на източника.

Трябва да осъзнавате, че се смята за академично безчестие да използвате доклад или проект в повече от един курс без разрешение на преподавателя. Наказанието за това е двойка на курса.

Това описание не е изчерпателно: от вас се очаква да сте запознати с правилата за академично поведение на студента.